

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Aktivní manuál praxe

PRO OBOR VZDĚLÁNÍ PŘEDŠKOLNÍ A MIMOŠKOLNÍ PEDAGOGIKA

Dokument byl vytvořen v rámci projektu Implementace Krajského akčního plánu 2
v Karlovarském kraji

Číslo a název výzvy: Výzva č. 02_19_078 Implementace krajských akčních plánů II

PaedDr. Blanka Andrová

Mgr. Ing. Martin Januška

Mgr. Soňa Surová

PhDr. Ljuba Šleisová

Mgr. Zuzana Týnková

Střední pedagogická škola, gymnázium a vyšší odborná škola Karlovy Vary, příspěvková organizace

Obsah

TEORETICKÁ ČÁST	4
1 Úvodní slovo	4
2 Význam pedagogické praxe pro profesní a osobnostní rozvoj budoucího pedagoga.....	6
3 Pojetí pedagogické praxe v oboru vzdělávání Předškolní a mimoškolní pedagogika	8
4 Organizace pedagogických praxí během studia	9
5 Pokyny k jednotlivým praxím	10
5.1 Pokyny pro odbornou (souvislou) pedagogickou praxi - 1. ročník	10
5.2 Pokyny pro odbornou (souvislou) pedagogickou praxi - 2. ročník	12
5.3 Pokyny pro odbornou (náslechovou) pedagogickou praxi - 3. ročník.....	15
5.4 Pokyny pro učební (průběžnou) praxi - 3. ročník.....	16
5.5 Pokyny pro odbornou (souvislou) pedagogickou praxi - 3. ročník	18
5.6 Pokyny pro učební (průběžnou) praxi - 4. ročník.....	20
5.7 Pokyny pro odbornou (souvislou) pedagogickou praxi - 4. ročník	22
6 Pokyny k vedení deníků.....	26
6.1 Vedení deníku – odborná (souvislá) praxe.....	26
6.2 Vedení deníku – učební (průběžná) praxe	27
6.3 Vedení metodického zásobníku	28
7 Pravidla klasifikace a kritéria hodnocení pedagogické praxe.....	30
PRAKTICKÁ ČÁST.....	36
8 Záznam z náslechu v MŠ	36
9 Záznam z náslechu v mimoškolním zařízení	42
10 Struktura příprav do MŠ a do ŠD	44
11 Další podpůrné materiály k pedagogické praxi.....	44
11.1 Vlastní výstupy a rozborová hlediska	44
11.2 Hodnocení žáka při pedagogické praxi	49
11.3 Docházkový list žáka do zařízení praxe	52
12 Závěr	54

13	Použité zkratky	55
14	Slovník použitých pojmů.....	57
15	Seznam použité literatury	58
16	Přílohy	59

TEORETICKÁ ČÁST

1 ÚVODNÍ SLOVO

Vážení čtenáři,

tato publikace je určena všem účastníkům pedagogické praxe v oboru vzdělání Předškolní a mimoškolní pedagogika na Střední pedagogické škole, gymnáziu a VOŠ Karlovy Vary, p.o. – tedy žákům, učitelům praxe, metodikům i cvičným pedagogům v mateřské škole či školní družině. Tento průvodce poskytne užitečné informace a cenné tipy ohledně pedagogické praxe, která je nedílnou součástí kurikula tohoto vzdělávacího oboru. Praxe umožní žákům získat praktické zkušenosti a aplikovat teoretické poznatky získané ve škole. Během praxe budou mít žáci jedinečnou příležitost nahlédnout do každodenního života pedagogů pracujících s dětmi, získat náhled na různé vzdělávací prostředky a rozvíjet své kompetence v komunikaci, plánování a organizaci výchovně – vzdělávacího procesu.

Obsah průvodce je přizpůsoben náplni studia v uvedeném oboru a vznikl ve snaze usnadnit průběh praxí, sjednotit požadavky vyučujících, metodiků i cvičných pedagogů s cílem podpořit budoucího absolventa daného oboru. Ten se uplatní jako učitel mateřské školy nebo jiného zařízení pro děti předškolního věku, jako vychovatel nebo pedagog volného času ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání, zejména ve střediscích volného času, školních družinách a školních klubech, nebo jako vychovatel ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních. (Zdroj: NÚOV)¹

V tomto průvodci naleznou všichni účastníci praxe klíčové dokumenty, které se vztahují k odborné i učební praxi. V teoretické části budou seznámeni s koncepcí praxe, její organizací a pokyny, které stanovují průběh praxe v každém ročníku, dále získají přehled o tom, jakým způsobem mohou být hodnoceny přípravy a výstupy praxe. Praktická část poskytuje pro žáky i cvičné pedagogy podpůrné materiály, které využijí v průběhu praxe.

Naši milí žáci,

pamatujte, že praxe je příležitost k růstu a rozvoji vašich schopností. Ať už se budete zúčastňovat praxe v mateřské škole nebo ve školní družině, nezapomeňte se aktivně zapojovat, ptát se na rady a využívat každou příležitost k učení. Praxe je vaše cesta k tomu, abyste se stali zkušenými profesionály ve svém oboru.

Vážení cviční pedagogové,

děkujeme vám, že jste se rozhodli přispět vašimi zkušenostmi a že se ujímáte našich žáků. Vaše role cvičných pedagogů spočívá v poskytování podpory a ve vedení žáků k samostatnosti při realizaci výchovně vzdělávacího procesu. Jsme si vědomi toho, že to není lehká role a vyžaduje mnoho času, tolerance, trpělivosti a nadhledu. Vážíme si vašeho profesionálního přístupu a věříme, že tento průvodce nám všem alespoň částečně pomůže při naší společné práci.

Přejeme všem mnoho úspěchů!

Obrázek 1: Komunitní kruh

Zdroj: vlastní

2 VÝZNAM PEDAGOGICKÉ PRAXE PRO PROFESNÍ A OSOBNOSTNÍ ROZVOJ BUDOUCÍHO PEDAGOGA

Význam vyučovacího předmětu plyne ze stanovených cílů, kompetencí a výsledků vzdělávání žáků studijního oboru.

Cíle vzdělávání jsou v obecné rovině obsaženy v RVP pro uvedený obor vzdělávání.

Pro snazší pochopení a orientaci jsou rozpracovány ve třech rovinách, a to:

- a) v rovině obecných cílů edukace
- b) v rovině kompetencí absolventů oboru vzdělávání
- c) v konkrétní rovině jednotlivých oblastí vzdělávání v rámci uvedeného oboru.

Stanovené cíle vycházejí z konceptu vzdělávání pro 21. století a opírají se o společnosti požadované výstupy odborného vzdělávání:

- učit se poznávat
- učit se pracovat a jednat
- učit se být
- učit se společně žít

Obecné cíle PEP uvedené v RVP jsou podrobněji rozpracovány ve ŠVP, a to jako **kompetence**, které by si měl žák v průběhu studia postupně vytvářet, osvojovat a zdokonalovat se v nich. Právě ony kompetence se stávají nezbytnou podmínkou pro úspěšnou realizaci činností žáka/studenta v jeho budoucí samostatné pedagogické praxi.

Jejich tvorba navazuje na výstupy základního vzdělávání a je podmíněna předpoklady a schopnostmi jednotlivých žáků dále se vzdělávat a vytvářet tak požadované klíčové a odborné kompetence.

Mezi základní klíčové kompetence absolventů oboru vzdělávání řadíme:

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů

- komunikativní kompetence
- personální a sociální kompetence
- občanské kompetence a kulturní povědomí
- kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám
- matematické kompetence
- kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi. (viz RVP)

V těchto kompetencích navazujeme na základy vytvořené během základního vzdělávání. Prohlubujeme je zejména při výuce teoretických odborných předmětů, při výuce výchov, ale mají své významné místo i při výuce pedagogické praxe.

Závazný obsah výuky pedagogické praxe je vymezen **kurikulárním rámcem** ve vzdělávací oblasti odborného vzdělávání, který vychází z RVP daného oboru a je specifikován ve ŠVP.

Všechny uvedené pedagogické kategorie jsou nezbytnou součástí přípravy učitelů mateřských škol a vychovatelů nejen v rámci tvorby jejich profesního profilu, ale i v rámci jejich osobnostního rozvoje.

3 POJETÍ PEDAGOGICKÉ PRAXE V OBORU VZDĚLÁVÁNÍ PŘEDŠKOLNÍ A MIMOŠKOLNÍ PEDAGOGIKA

Pro výkon výše uvedených profesí je nezbytné, aby žák během své profesní přípravy nejen posiloval, upevňoval a rozšiřoval své základní klíčové kompetence, ale aby také vytvářel a zdokonaloval **kompetence odborné**, které jsou nezbytným předpokladem k úspěšnému výkonu zvoleného budoucího povolání. Právě tyto kompetence vytváříme studiem odborných předmětů (získáváním teoretických poznatků) a propojením zkušeností z výuky pedagogické praxe.

Mezi požadované kompetence tohoto druhu zahrnujeme:

- kompetence připravovat, realizovat a evaluovat výchovně vzdělávací a zájmové činnosti zaměřené na výchovu a vzdělávání dětí předškolního a školního věku
- kompetence dbát na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci
- usilovat o nejvyšší kvalitu své práce
- jednat ekonomicky a v souladu se strategií trvale udržitelného rozvoje

Výuka předmětu směřuje k tomu, aby žáci získané vědomosti a dovednosti využívali v praxi, aby poznali prostředí, podmínky i specifika jednotlivých druhů a typů předškolních a mimoškolních zařízení. Žáci se učí vnímat osobnost dítěte, vytvářet podmínky pro jeho optimální rozvoj, utvářejí a rozvíjejí své odborné kompetence (viz ŠVP).

4 ORGANIZACE PEDAGOGICKÝCH PRAXÍ BĚHEM STUDIA

Organizačně je předmět členěn na:

- a) učební (průběžnou) praxi – probíhá v rozvrhem stanovené části dne, pravidelně každý týden
- b) odbornou (souvislou) praxi – probíhá v na sobě navazujících dnech, termín je stanoven v celoročním plánu školy

Tabulka 1: Rozdělení PEP během studia

Ročník	Učební PEP (průběžná)	Odborná PEP (souvislá)	Počet hodin na pracovišti	Hodnoceno v předmětu	Zadání instrukcí
1.	X	2 týdny MŠ (smluvní)	5 h/den	PED	vyučující PED
2.	X	2 týdny ŠD (smluvní)	5 h/den	PED	vyučující PED
3.	4 h/týden MŠ	1 týden MŠ (cvičná MŠ) 2 týdny MŠ (smluvní)	5+1 h/den	PEP	vyučující PEP
4.	3 h/týden ŠD	3 týdny (cvičná ŠD)	5+1 h/den	PEP	vyučující PEP

Zdroj: vlastní

Legenda: 1 hodina = 60 minut

5 POKYNY K JEDNOTLIVÝM PRAXÍM

5.1 Pokyny pro odbornou (souvislou) pedagogickou praxi - 1. ročník

Organizace:

Odborná pedagogická praxe 1. ročníku probíhá v mateřské škole. Zařízení mateřské školy je voleno individuálně každým žákem. V průběhu druhého pololetí je žákovi předána vyučujícími pedagogiky žádost o umožnění praxe, která je vybraným zařízením potvrzena a následně SPgŠ vystaví dokumenty o smluvní spolupráci. Smlouvy žák předkládá na cvičném pracovišti v den nástupu. Jednu z podepsaných smluv ponechává na cvičném pracovišti a druhou kopii předává na SPgŠ. Následně žák nastupuje v průběhu měsíce května na smluvní pracoviště mateřské školy. Přesný termín konání je zveřejněn v ročním školním kalendáři.

Žák je povinen absolvovat ji v plném rozsahu deseti dnů. První týden se žák seznamuje s prostředím, organizací, dokumentací, zaměřením a koncepcí MŠ, účastní se náslechnů u cvičného pedagoga. Ve druhém týdnu provádí dílčí činnosti podle pokynů cvičného pedagoga, svých možností a schopností (jedná se o vedení jednoduchých her, zkouška jednotlivých činností apod.).

V době odborné praxe odpovídá pracovní doba žáka pracovní době cvičného pedagoga, minimálně však 5 hod./den. Je žádoucí, aby žák absolvoval praxi převážně na ranních směnách. Nezbytnou plánovanou absenci žák nahradí během praxe, a to po dohodě se cvičným pedagogem, případně podle instrukcí vyučujícího pedagogiky. Svou nepřítomnost na praxi musí žák včas omluvit na pracovišti i ve škole.

Cíle odborné pedagogické praxe:

Žák:

- získá základní orientaci v prostředí cvičného zařízení
- seznámí se s organizací pedagogické práce v podmínkách konkrétního cvičného zařízení, provozem a podmínkami pro výchovně vzdělávací činnost
- uvědomí si smysl teoretických vědomostí pro praktickou činnost

- osvojí si dovednost získávání osobního kontaktu s dětmi, cvičí se ve vystupování před dětmi
- učí se uplatňovat osobní přístup ke každému dítěti na základě rozpoznání jeho individuálních potřeb a zvláštností
- rozvíjí osobnostní vlastnosti nezbytné pro práci s dětmi – empatii, zodpovědnost, sebeovládání, trpělivost, cílevědomost aj.
- osvojí si dovednost sledovat práci pedagoga, zpracuje výstižný záznam sledovaných situací
- všímá si potřeb dětí předškolního věku a zaznamenává si je
- seznámí se s činnostmi v MŠ pomocí osobně vedených dílčích aktivit
- učí se pedagogické reflexi a sebereflexi a jejich využití pro svou budoucí pedagogickou činnost

Obsah odborné pedagogické praxe:

Žák:

- řídí se pokyny a poučeními cvičných pedagogů
- dodržuje ustanovení týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevenci, chová se podle pravidel GDPR
- seznámí se s využíváním RVP PV, ŠVP, TVP a přípravami cvičného pedagoga
- získá přehled o základní dokumentaci, kterou vede cvičný pedagog
- aktivně se účastní činností s dětmi
- pod vedením cvičného pedagoga se připravuje na konkrétní dílčí činnost.
- učí se rozpoznávat potřeby dětí a reagovat na ně
- sleduje práci cvičného pedagoga a projevy chování dětí
- denně si zaznamenává do pedagogického deníku přehled náslechnů, realizovaných činností, pedagogickou reflexi, případně sebereflexi
- denní záznamy z praxe má u sebe na cvičné pracovišti
- založí si svůj metodický zásobník
- shromažďuje si ukázky dětských prací

Speciální úkoly:

Žák je zpracuje písemně do deníku. Tyto úkoly zadá vyučující pedagogiky.

Sdělení pro cvičné pedagogy:

Žák prozatím prošel teoretickou výukou pedagogiky, kde se seznámil s obecnou pedagogikou a dějinami pedagogiky, školským systémem v ČR a charakteristikou pedagoga. Praxe má sloužit jako zdroj praktických poznatků pro výuku ve 2. ročníku, která bude věnována předškolní pedagogice.

Cvičný pedagog poskytuje rady, postřehy a připomínky, které budou žákům přibližovat pedagogický proces. Následně provede krátké zhodnocení celé odborné praxe. Podepsané hodnocení je součástí deníku.

Cvičný pedagog v průběhu praxe odpovídá v plném rozsahu za bezpečnost dětí zapsaných ve třídě. Žák, který vykonává na cvičném pracovišti praxi, nesmí zůstat se zapsanými dětmi ve třídě sám.

5.2 Pokyny pro odbornou (souvislou) pedagogickou praxi - 2. ročník

Organizace:

Odborná pedagogická praxe 2. ročníku probíhá ve školní družině. Zařízení školní družiny je voleno individuálně každým žákem. V průběhu druhého pololetí jsou žákům předány vyučujícím pedagogiky žádosti o poskytnutí praxe, které jsou vybraným cvičným zařízením potvrzeny. Následně SPgŠ vystaví dokumenty o smluvní spolupráci. Smlouvy žák předkládá na cvičném pracovišti v den nástupu. Jednu z podepsaných smluv ponechává na cvičném pracovišti a druhou předá na SPgŠ. Následně žák nastupuje v průběhu měsíce května na smluvní pracoviště. Přesný termín konání je zveřejněn v ročním školním kalendáři.

Žák je povinen absolvovat ji v plném rozsahu deseti dnů. První týden se žák seznamuje s prostředím, organizací, dokumentací, zaměřením a koncepcí ŠD, účastní se náslechnů u cvičného pedagoga. Ve druhém týdnu provádí dílčí činnosti podle pokynů cvičného pedagoga, svých možností a schopností (jedná se o vedení jednoduchých her, zkoušku jednotlivých činností, individuální dopomoc či podporu při přípravě na vyučování atd.).

V době odborné praxe odpovídá pracovní doba žáka pracovní době cvičného pedagoga, minimálně však 5 hod./den. Nezbytnou absenci žák nahradí během praxe, a to po dohodě se cvičným pedagogem, případně podle instrukcí vyučujícího pedagogiky. Svou nepřítomnost na praxi musí žák včas omluvit na pracovišti i ve škole.

Cíle odborné pedagogické praxe:

Žák:

- získá základní orientaci v prostředí cvičného zařízení
- se seznámí s organizací pedagogické práce v konkrétních podmínkách cvičného zařízení, provozem a podmínkami pro výchovně vzdělávací činnost
- si uvědomuje smysl teoretických vědomostí pro praktickou činnost a sepětí teorie s praxí
- si osvojuje dovednosti získávání osobního kontaktu s žáky, cvičí se ve vystupování před žáky v oddělení, příp. se zákonnými zástupci
- se učí uplatňovat osobní přístup k žákům na základě rozpoznání jejich individuálních potřeb a zvláštností
- rozvíjí osobnostní vlastnosti nezbytné pro práci s žáky v oddělení – empatii, zodpovědnost, sebeovládání, trpělivost, cílevědomost aj.
- osvojuje si dovednost sledovat práci cvičného pedagoga, zpracovává výstižný záznam sledovaných situací
- používá základní komunikační dovednosti
- získává dovednosti řídit a organizovat dílčí činnosti skupiny žáků v oddělení
- si osvojuje schopnost řešit problémy vzniklé při edukaci

Obsah odborné pedagogické praxe:

Žák:

- řídí se pokyny a poučením cvičného pedagoga
- dodržuje ustanovení týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevenci, chová se podle pravidel GDPR
- seznámí se s dokumentací cvičného zařízení
- aktivně se účastní činností s žáky zapsanými v ŠD
- se učí rozpoznávat potřeby žáků a reagovat na ně

- sleduje práci cvičného pedagoga a projevy chování žáků zapsaných v ŠD
- se připravuje pod vedením cvičného pedagoga na konkrétní dílčí činnosti
- denně si zaznamenává do pedagogického deníku přehled náslechnů, realizovaných činností, pedagogickou reflexi, případně sebereflexi
- má u sebe na cvičném pracovišti denní záznamy z praxe
- si rozšiřuje svůj metodický zásobník
- si shromažďuje ukázky žákovských prací
- respektuje zdravotné, hygienické a bezpečnostní zásady při práci s žáky zapsanými v ŠD

Speciální úkoly:

Žák je zpracuje písemně do deníku. Tyto úkoly zadá vyučující pedagogiky.

Sdělení pro cvičné pedagogy:

Žák prozatím prošel teoretickou výukou pedagogiky, kde se seznámil s obecnou pedagogikou a dějinami pedagogiky, školským systémem v ČR, charakteristikou pedagoga a předškolní pedagogikou. Nynější odborná pedagogická praxe nese poznávací charakter pro výuku pedagogiky volného času v navazujícím ročníku.

Cvičný pedagog zadává dílčí činnosti podle možností a schopností žáka, ponechává mu prostor pro samostatnost, kreativitu. Do činnosti žáka vykonávajícího praxi na cvičném pracovišti vstupuje tehdy, pokud by byla ohrožena bezpečnost žáků zapsaných ve školní družině. Případné rady, postřehy a připomínky žákovi sdělí a dohlédne na to, aby si je zapsal do svého deníku praxe jako pedagogickou reflexi. Záznam z každého dne cvičný pedagog podepíše. Vyhotoví závěrečné hodnocení žáka, které je přímou součástí deníku pedagogické praxe.

Cvičný pedagog v průběhu praxe odpovídá v plném rozsahu za bezpečnost žáků zapsaných ve školní družině. Žák, který vykonává na cvičném pracovišti praxi, nesmí zůstat se zapsanými žáky školní družiny sám.

5.3 Pokyny pro odbornou (náslechovou) pedagogickou praxi - 3. ročník

Organizace:

Vstupní odborná pedagogická praxe 3. ročníků probíhá v termínu dle školního ročního plánu, obvykle v podzimním období před zahájením praxe. Žák se účastní týdenního náslechu, seznamuje se s prostředím, organizací, dokumentací, koncepcí a zaměřením cvičné MŠ. Dále se seznámí se specifiky všech organizačních forem a provádí dílčí činnosti podle pokynů cvičné učitelky.

Pracovní doba žáka je pět hodin přímé práce s dětmi a jedna hodina rozboru. Žák je povinen absolvovat praxi v plném rozsahu. Je přítomen na pracovišti od 7:30 do 13:30 hodin.

Výchovně vzdělávací cíle:

Cílem pedagogické praxe je seznámit se s výchovnou a vzdělávací činností v konkrétní cvičné mateřské škole, zejména zjistit, jak probíhá každodenní práce cvičného pedagoga (práce s dokumentací, režim dne, vedení výchovně vzdělávací práce, spolupráce s asistentem pedagoga, zvyklosti dané třídy apod.).

Úkoly žáka:

- seznámí se s prostředím, podmínkami, vnitřním řádem, koncepcí a pedagogickou dokumentací
- seznámí se se způsobem pedagogického projektování v konkrétních podmínkách třídy/ školy
- podle podmínek školy se zúčastnit akcí zařízení (pedagogická rada, spolupráce s rodiči, zájmové kroužky apod.)
- všímá si zvolených metod a forem, komunikace paní učitelky s dětmi, práce s dětmi, které vyžadují zvýšenou podporu
- rozšiřuje si metodický zásobník
- celý týden pozoruje, své postřehy si zapisuje do pedagogického deníku, který je cvičným pedagogům k dispozici
- dle možností a svých schopností se zapojuje do organizace dílčích činností
- zakládá do deníku praxe seznamy dostupných pomůcek pro veškeré činnosti,

seznam používaných dětských knih v konkrétní třídě, básničky, říkanky, pohádky, písničky, které děti znají nebo se budou učit

- svou nepřítomnost na praxi musí včas omluvit na pracovišti i ve škole

Postup pedagogického pracovníka:

Cvičný pedagog v průběhu praxe ručí v plném rozsahu za bezpečnost dětí, nenechává žáka s dětmi samotného. Postupně zapojuje žáka do dílčích činností. Při vedení dílčích činností žákem zasahuje cvičný pedagog jen v případě možného ohrožení bezpečnosti dětí, případné připomínky konzultuje až po výstupu. Cvičný pedagog si vede záznamy z pozorování žáka, které mu slouží jako podklad k dennímu rozboru i závěrečnému hodnocení výstupu. Vede denně rozborovou činnost, objasňuje cíl dne a zvolené metody, poskytuje zpětnou vazbu o realizovaných činnostech.

Doplňující informace pro cvičného pedagoga:

Žák absolvoval v 1. a 2. ročníku souvislou pedagogickou praxi (1. ročník mateřská škola, 2. ročník školní družina). S RVP PV, KOV se seznámil teoreticky v rámci předmětu Pedagogika, částečně při výuce předmětu DPČ. Vzhledem k možnostem učební praxe jsou jeho praktické zkušenosti pouze dílčí. Odborná praxe probíhající pod vedením zkušených cvičných pedagogů má za cíl učit žáka komplexnímu přístupu k práci v mateřské škole, dát mu příležitost poznat a realizovat práci učitele v běžných provozních podmínkách mateřské školy.

5.4 Pokyny pro učební (průběžnou) praxi - 3.ročník

Organizace:

Učební praxe probíhá na určené cvičné mateřské škole. Přítomnost ve cvičné MŠ je stanovena cca od 7:00 do maximálně 11:30 hodin (začátek dle domluvy s konkrétní MŠ).

Cíl pedagogické praxe:

- posilovat základní profesní dovednosti žáka a podporovat jeho motivaci pro výkon budoucí povolání
- zvýšit žákovu samostatnost při vlastní práci s dětmi (tj. dovednost aplikovat své znalosti z hodin pedagogiky, psychologie a metodik) a dovednost řešit základní pedagogické situace

Základní informace:

- tato praxe navazuje na vstupní odbornou praxi
- v následujících týdnech bude žák realizovat vlastní výstupy podle vlastní písemné přípravy, která vychází z plánů MŠ
- své přípravy na přímou pedagogickou práci s dětmi žák pravidelně konzultuje dle stanovených pravidel (viz kapitola 11.1)
- cvičný pedagog a učitel praxe sestavují a průběžně aktualizují rozpis výstupů
- za bezpečnost a ochranu zdraví dětí zodpovídá v průběhu celé praxe cvičný pedagog
- v případě absence se žák omluví cvičnému pedagogovi i učiteli praxe
- chybějící praxi si nahradí podle pokynů učitele praxe
- pokud má žák na dobu své absence naplánován výstup, musí zajistit, aby tento výstup realizoval spolužák, kterému poskytne potřebné podklady, materiály a pomůcky

Vlastní pedagogická práce žáka:

- na každý určený výstup si vypracuje písemnou přípravu; obsah a cíle činností, které bude dětem nabízet, volí po dohodě s cvičným pedagogem
- po celou dobu vlastního výstupu se maximálně věnuje dětem, pružně reaguje na jejich přání, podněty, podle potřeby operativně upravuje původní plán (nedrží se ho za každou cenu)
- rámcově dodržuje časový rozvrh zařízení
- respektuje zdravotní, hygienické a bezpečnostní zásady práce s dětmi
- pod vedením cvičného pedagoga provádí záznamy do třídní dokumentace
- rozšiřuje si metodický zásobník
- podílí se na dalších aktivitách MŠ (výzdoba třídy, účast na akcích pořádaných školou)

Postup cvičného pedagoga při konzultaci přípravy a vlastní práci žáka:

Cvičný pedagog dá žákovi možnost vyjádřit vlastní představu o realizaci činností, které bude dětem nabízet, umožní mu zvolit vhodný metodický postup, organizaci, pomůcky. Teprve pak uvede vlastní doporučení. Příprava je konzultována nejpozději 14 dnů před výstupem žáka, aby ji mohl žák upravit. V průběhu činnosti nechává cvičný pedagog žáka pracovat samostatně, zasahuje jen v případě ohrožení bezpečnosti a zdraví dětí. Osvědčuje se dělat si v průběhu pozorování poznámky, které slouží jako podklad k dennímu rozboru.

Rozbor pedagogické praxe:

Rozbor se provádí pokaždé po přímé práci s dětmi. Žák sám zhodnotí vlastní práci s dětmi, své postřehy k realizaci uvedou i spolužáci a také cvičný pedagog či učitel praxe.

Doporučený postup:

Žák sleduje naplnění cíle, pozitiva i negativa práce. Jako poslední uvede své připomínky cvičný pedagog. Sleduje vhodnost použitých metodických postupů, ale zejména vztah žáka k dětem, jeho schopnost komunikovat a vytvořit příjemnou a tvůrčí atmosféru ve třídě. Pozitivně hodnotí flexibilitu, schopnost reagovat na přání a potřeby dětí a operativně měnit plán. Na závěr cvičný pedagog shrne a formuluje závěry, které si žák zapíše do svého deníku, cvičný pedagog je následně podepíše.

5.5 Pokyny pro odbornou (souvislou) pedagogickou praxi - 3.ročník

Organizace:

Odborná pedagogická praxe ve 3. ročníku probíhá obvykle v jarním období po dobu deseti pracovních dnů, v termínu podle školního ročního plánu. První dva dny se žák účastní náslechu, seznamuje se s prostředím, organizací, dokumentací, koncepcí a zaměřením MŠ. Zbýlé tři dny v prvním týdnu se seznámí se specifikou všech organizačních forem a provádí dílčí činnosti podle pokynů cvičného pedagoga. Ve druhém týdnu žák pracuje podle plánu stanoveného cvičným pedagogem, realizuje samostatně všechny činnosti.

Pracovní doba žáka je pět hodin přímé práce s dětmi a jedna hodina rozboru. Žák je povinen absolvovat praxi v plném rozsahu.

Poznámka: Je žádoucí, aby se v prvním týdnu střídala praxe v ranní i odpolední směně bez ohledu na směnu cvičného pedagoga. Ve druhém týdnu by měl žák prokázat nabyté zkušenosti výhradně při ranní směně.

Výchovně vzdělávací cíle praxe:

Samostatně vést děti ve všech organizačních formách. Učit se propojit činnosti v jednotlivých organizačních formách i v delším časovém úseku. Naučit se plnit plánované výchovně vzdělávací záměry a zároveň respektovat potřeby dětí a zajišťovat základní péči.

Úkoly žáka:

- při náslechu se seznámí s prostředím, podmínkami, vnitřním řádem, koncepcí a pedagogickou dokumentací
- seznámí se se způsobem pedagogického projektování v konkrétních podmínkách třídy/ školy
- podle podmínek školy se zúčastní akcí zařízení (pedagogická rada, spolupráce s rodiči, zájmové kroužky apod.)
- ve druhém týdnu samostatně vede třídní dokumentaci (např. zápisy do přehledu výchovné práce, docházku) a také vede samostatně výchovně vzdělávací činnosti.
- samostatně, po konzultaci s cvičným pedagogem, formuluje cíle a předpokládané obsahy
- v průběhu praxe se maximálně věnuje dětem, pružně reaguje na jejich přání a podněty, podle potřeby operativně upravuje plánovaný obsah a metody práce
- rámcově dodržuje časový rozvrh, respektuje zdravotní, hygienické a bezpečnostní zásady při práci s dětmi
- svou nepřítomnost na praxi musí žák omluvit na pracovišti i ve škole

Postup cvičného pedagoga:

Cvičný pedagog v průběhu praxe ručí v plném rozsahu za bezpečnost dětí, nenechává žáka s dětmi samotného. V průběhu činnosti ponechává žákovi samostatné vedení, zasahuje jen v případě možného ohrožení bezpečnosti dětí, případné připomínky konzultuje až po výstupu. Při konzultaci k přípravě požaduje po žákovi nejprve

vyjádření vlastní představy o činnosti, zvoleném metodickém postupu, o organizaci a pomůckách, teprve potom uvede své připomínky a doporučení. Cvičný pedagog si vede záznamy z pozorování žáka, které slouží jako podklad k dennímu rozboru i závěrečnému hodnocení. Denně, v době mimo přímou práci s dětmi, vede rozborovou činnost zaměřenou na pedagogické a organizační jevy. Závěry si žák průběžně zapisuje do deníku a cvičný pedagog je podepíše. Po ukončení praxe cvičný pedagog vyplní přiložený dotazník (viz kapitola 11.2) a předá ho žákovi.

Doplňující informace pro cvičného pedagoga :

Žák absolvoval ve 3. ročníku předmět Pedagogická praxe. Část tohoto předmětu měla podobu náslechu v předškolních zařízeních. Od listopadu docházel pravidelně každý týden do cvičné mateřské školy. Učil se samostatně připravit a realizovat program pouze na časový úsek od 7 do 10 hodin. S rámcovým programem se seznámil teoreticky, postupně se pokoušel aplikovat nové metody založené na komplexním tematicky zaměřeném pojetí osobnostně orientované předškolní výchovy. Vzhledem k možnostem průběžné učební praxe jsou žakovy praktické zkušenosti pouze dílčí. Souvislá praxe probíhající pod vedením zkušených cvičných pedagogů má za cíl učit žáka komplexnímu přístupu k práci v mateřské škole, dát mu příležitost poznat a realizovat práci učitele v běžných provozních podmínkách mateřské školy.

5.6 Pokyny pro učební (průběžnou) praxi - 4.ročník

Organizace:

Průběžná učební praxe probíhá ve školních družinách a je stanovena cca od 12:30 do 15:30 hodin (začátek dle domluvy s konkrétní ŠD v závislosti na rozvrhu dětí v jednotlivých odděleních ŠD).

Cíl pedagogické praxe:

Žák:

- rozšiřuje a upevňuje své profesní dovednosti, posiluje svou motivaci pro výkon budoucího povolání

- zvyšuje svou samostatnost při vlastní práci s dětmi (tj. dovednost aplikovat znalosti z hodin pedagogiky, psychologie a metodik) a dovednost řešit základní pedagogické situace

Základní informace:

- v průběhu praxe žák dodržuje školní řád, obecně závazné předpisy o bezpečnosti práce a pravidla bezpečnosti práce s dětmi
- cvičný pedagog a učitel praxe sestavují a průběžně aktualizují rozpis výstupů
- žák realizuje vlastní výstupy podle své písemné přípravy, která vychází z plánů školní družiny
- své přípravy na přímou pedagogickou práci s dětmi žák pravidelně konzultuje
- praxe navazuje na třítydenní odbornou praxi ve cvičné školní družině
- za bezpečnost a ochranu zdraví dětí zodpovídá v průběhu celé praxe cvičný pedagog
- v případě absence se žák omluví cvičnému pedagogovi a učiteli praxe
- pokud má žák na dobu své absence naplánovaný výstup, musí zajistit, aby tento výstup realizoval spolužák, kterému poskytne potřebné podklady, materiály a pomůcky

Vlastní pedagogická práce žáka:

- na každý den výstupu si vypracuje písemnou přípravu; obsah a cíle činností, které bude dětem nabízet, volí je po dohodě s cvičným pedagogem
- po celou dobu vlastního výstupu se maximálně věnuje dětem, pružně reaguje na jejich přání, podněty; podle potřeby operativně upravuje původní plán (nedrží se ho za každou cenu)
- rámcově dodržuje časový rozvrh zařízení
- respektuje zdravotní, hygienické a bezpečnostní zásady práce s dětmi i bezpečnost vlastní
- pod vedením cvičného pedagoga provádí záznamy do třídní dokumentace
- doplňuje si metodický zásobník
- podílí se na dalších aktivitách ŠD (výzdoba oddělení, účast na akcích pořádaných školou apod.)

Postup cvičného pedagoga při konzultaci k přípravě a vlastní práci žáka:

Cvičný pedagog dá žákovi možnost vyjádřit vlastní představu o realizaci činností, které bude dětem nabízet, umožní mu zvolit vhodný metodický postup, organizaci, pomůcky. Teprve pak uvede vlastní doporučení. Příprava je konzultována nejpozději čtrnáct dnů předem, aby ji mohl žák upravit. V průběhu činnosti nechává cvičný pedagog žáka pracovat samostatně, zasahuje jen v případě ohrožení bezpečnosti a zdraví dětí. Osvědčuje se dělat si v průběhu pozorování poznámky, které slouží cvičnému pedagogovi jako podklad k dennímu rozboru. Rozbor se provádí vždy po přímé práci s dětmi.

Nejprve se k výstupu vyjádří žák, který výstup realizoval, a svou práci objektivně zhodnotí. Ostatní žáci během výstupu sledují naplnění cíle, pozitiva i negativa práce. Po zhodnocení autora výstupu se vyjadřují ostatní žáci. Jako poslední uvede své připomínky cvičný pedagog, případně učitel praxe (pokud je přítomen). Cvičný pedagog sleduje vhodnost použitých metodických postupů, ale zejména vztah žáka k dětem, jeho schopnost komunikovat a vytvořit příjemnou a tvůrčí atmosféru v oddělení. Pozitivně hodnotí flexibilitu, schopnost reagovat na přání a potřeby dětí a operativně měnit plán. Na závěr cvičný pedagog shrne a formuluje závěry, které si žák napíše do svého deníku, a nechá záznam podepsat cvičným pedagogem.

5.7 Pokyny pro odbornou (souvislou) pedagogickou praxi - 4. ročník

Organizace:

Ve 4. ročníku probíhá odborná pedagogická praxe souvislá v rozsahu patnácti na sebe navazujících pracovních dnů, v termínu podle školního ročního plánu. Žák je povinen absolvovat ji v plném rozsahu. V době odborné praxe odpovídá pracovní doba žáka pracovní době cvičného pedagoga, a to minimálně pěti šedesátiminutovými hodinami za den přímé práce s dětmi a jednou hodinou rozboru činností. Svou nepřítomnost na praxi musí žák včas omluvit na pracovišti i ve škole.

První týden se žák seznamuje s prostředím, organizací, dokumentací, zaměřením a koncepcí zařízení, účastní se náslechlů a pozorování u cvičného pedagoga. Záznamy uvádí do deníku praxe.

Ve druhém týdnu provádí dílčí činnosti podle pokynů cvičného pedagoga, svých možností a schopností (jedná se o vedení jednotlivých dílčích činností, individuální práce, práce se skupinou dětí apod.).

Ve třetím týdnu vede žák samostatné výstupy. Žák učiní záznam do deníku praxe, včetně příprav na výstupy, sebereflexí, reflexí a poznámek z rozborů práce.

Žák dále absolvuje minimálně dvě hodiny náslechů v běžné vyučovací hodině libovolného předmětu ve třídě, ze které je převážná většina dětí z oddělení školní družiny. Náslechy opět eviduje do deníku praxe.

Cíle odborné praxe a konkrétní úkoly žáka:

Žák:

- získává základní orientaci v prostředí zařízení a dokumentaci
- se seznamuje s organizací pedagogické práce v konkrétních podmínkách zařízení, provozem a podmínkami pro výchovně vzdělávací činnost
- si uvědomuje smysl teoretických vědomostí pro praktickou činnost a sepětí praxe a teorie
- si prostřednictvím pozorování cvičného pedagoga nadále osvojuje základní dovednosti potřebné pro výkon profese
- se učí uplatňovat osobnostní přístup ke každému dítěti na základě rozpoznání jeho individuálních potřeb a zvláštností, seznámí se s vedením portfolií dětí
- si osvojuje dovednost navázání osobního kontaktu s dětmi, cvičí se ve vystupování před dětmi, uplatňuje přiměřenou komunikaci směrem k dětem, ale i pedagogům a nadřízeným
- pod vedením cvičného pedagoga rozvíjí osobnostní vlastnosti nezbytné pro práci s žáky – empatii, zodpovědnost, sebeovládání, trpělivost, cílevědomost aj., zaměřuje se na práci s vlastnostmi, které podporují kladný vztah edukanta a edukátora
- si všímá a zaznamenává si do deníku praxe potřeby žáků daného věku a zajímavostí ve způsobu jejich sociální komunikace
- si osvojuje dovednost sledovat práci cvičného pedagoga a zpracovat výstižný záznam sledovaných situací (co jsem z pedagogického procesu viděl, čeho jsem si všiml u žáků, cvičného pedagoga, mezi aktéry pedagogického děje

atd.); porovnává shody a odlišnosti práce cvičného pedagoga v různých školských zařízeních

- se učí pedagogické reflexi a sebereflexi, pod vedením cvičného pedagoga i jejich využití pro svoji budoucí pedagogickou činnost, konkrétní klady a nedostatky dokáže pedagogicky zdůvodnit a využít
- se řídí pokyny a poučením cvičného pedagoga
- se seznamuje s využíváním RVP, ŠVP, dalšími plány typickými pro danou školní družinu, přípravami cvičného pedagoga (provede o tom zápis do deníku praxe, případně přiloží možné přílohy)
- se aktivně účastní činností s dětmi; své pocity a postřehy shrne v rámci sebereflexe či reflexe
- pod vedením cvičného pedagoga se připravuje na konkrétní dílčí činnost/samostatné výstupy (2. - 3. týden) – písemně si připraví návrh aktivity do deníku praxe, řádně jej označí a vyjádří se k němu na konci dne v rámci sebereflexe, k níž může použít i poznámky z reflexe cvičného pedagoga
- upevňuje dovednosti řídit a organizovat dílčí činnosti skupiny dětí
- si osvojuje schopnost řešit problémové situace vzniklé při edukaci
- si rozšiřuje svůj metodický zásobník námětů
- si shromažďuje ukázky dětských prací
- absolvuje minimálně dvě náslechové hodiny ve vyučování u žáků, které má ve svém oddělení ŠD, náslech eviduje v pedagogickém deníku
- deník praxe má vždy na pracovišti, a to řádně doplněný
- předkládá deník k podpisu cvičnému pedagogovi
- zpracuje speciální úkoly, které zadá učitel praxe

Sdělení pro cvičné pedagogy

Žák prozatím prošel teoretickou výukou pedagogiky, kde se seznámil s obecnou pedagogikou a dějinami pedagogiky, školským systémem v ČR, charakteristikou pedagoga, srovnávací pedagogikou, alternativním školstvím, charakteristikou edukačního procesu a základy projektování, sociální pedagogikou. Praxe bezprostředně navazuje na předměty Pedagogika, Psychologie, Didaktika poznávacích a praktických činností, didaktiky výchov.

Cvičný pedagog je průvodcem žáka praxí, poskytuje žákovi názornou ukázkou realizace praktických informací v podobě námětů, podnětů, vzorců chování a jednání, usměrňuje žákovy první praktické kroky, učí jej vnímat pedagogickou realitu, ukazuje mu různé způsoby reakcí a způsoby edukačního působení.

Cvičný pedagog inspiruje žáka k vytváření metodického zásobníku, ponechává žákovi prostor pro samostatnost, svými radami a pomocí koriguje jeho první samostatné pedagogické výstupy, do činnosti žáka vstupuje tehdy, pokud by byla ohrožena bezpečnost dětí, případné připomínky a postřehy sdělí žákovi po výstupu během společné reflexe.

Žák si tyto postřehy zapíše do svého deníku praxe jako pedagogickou reflexi. Při konzultaci přípravy cvičný pedagog požaduje po žákovi nejprve vyjádření vlastních představ o činnosti, zvoleném metodickém postupu, organizaci, pomůckách, motivaci, teprve potom žákovi sdělí své připomínky a doporučení, na konci odborné praxe sepíše krátké zhodnocení žáka, žák si jej vloží do deníku praxe; cvičný pedagog zde dále uvede potvrzení splněného rozsahu praxe, chování a jednání žáka na cvičném pracovišti, výrazné charakteristiky a dovednosti, kterými žák je nebo není vybaven.

Cvičný pedagog v průběhu praxe odpovídá v plném rozsahu za bezpečnost žáků zapsaných ve školní družině. Žák, který vykonává na cvičném pracovišti praxi, nesmí zůstat se zapsanými žáky školní družiny sám.

6 POKYNY K VEDENÍ DENÍKŮ

6.1 Vedení deníku – odborná (souvislá) praxe

Deník OP obsahuje:

- jméno a příjmení žáka; ročník; školní rok
- základní identifikaci a charakteristiku cvičného zařízení včetně základních informací (tj. nákresu, fotografií, docházky dětí)
- personální zajištění (funkce, počty)
- specifika zařízení (čím se liší od jiných zařízení stejného typu)
- záznam o způsobu projektování v organizaci, ukázky projektů či jejich základní struktury
- záznamy z jednotlivých dnů praxe, které obsahují:
 - datum a den (každý den začíná na nové straně)
 - docházkový list žáka
 - obsah činností (základní přehled o tom, jak následovaly jednotlivé činnosti a co pedagogicky zajímavého se v nich odehrávalo)
 - záznam z průběhu jednotlivých činností (lze spojit s předcházejícím bodem; stručný popis + postřehy) – v případě pozorování
 - rozpis příprav dle zadané osnovy příprav – u cvičných výstupů (od 3. roč.)
 - didaktickou reflexi cvičného pracovníka (lze v základních bodech) – v případě pozorování
 - didaktickou sebereflexi (co se mi dařilo, nedařilo, proč; s čím novým jsem se seznámil apod.)
 - profesní charakteristiku pedagoga
 - je-li možné: ukázku materiálů, se kterými se žák seznámil, s nimiž pracoval (prázdný formulář, ukázku projektu, letáček apod.)
 - ukázky výrobků dětí
 - zásobník námětů ze všech činností – VČ, TČ, HČ, DČ, PTČ (rozsah určí učitel praxe)
 - odkazy na odbornou literaturu, odkazy na náměty pro činnost – se kterými se žák během praxe seznámil

- písemné hodnocení žáka cvičným pedagogem.

Žák bude za plnění úkolů a vedení deníku hodnocen: splnil – nesplnil.

V případě, že požadavky na vedení deníku žák nesplnil, je povinen doplnit potřebné do učitelem praxe stanovené doby. Do doby řádného doplnění není žák za deník hodnocen.

6.2 Vedení deníku – učební (průběžná) praxe

Deník UP obsahuje:

- jméno a příjmení žáka; ročník; školní rok
- základní identifikaci a charakteristiku cvičného zařízení včetně základních dokumentů (nákresu, fotografií, docházky dětí)
- personální zajištění (funkce, počty)
- specifika zařízení (čím se liší od jiných zařízení stejného typu)
- záznam o způsobu projektování v organizaci, ukázky projektů či jejich základní struktury
- záznamy z jednotlivých dnů praxe, které obsahují:
 - datum (každý den začíná na nové straně)
 - docházkový list žáka
 - obsah činností (základní přehled o tom – jak následovaly jednotlivé činnosti a co pedagogicky zajímavého se v nich odehrávalo)
 - záznam z průběhu jednotlivých činností (lze spojit s předcházejícím bodem; stručný popis + postřehy) – v případě pozorování
 - rozpis příprav samostatných výstupů
 - didaktickou reflexi cvičného pracovníka (lze v základních bodech) – v případě pozorování
 - didaktickou sebereflexi (co se mi dařilo, nedařilo, proč; s čím novým jsem se seznámil apod.)
 - podpis cvičného pedagoga
 - je-li možné: ukázku materiálů se kterými se žák seznámil, s nimiž pracoval (prázdný formulář, ukázku projektu, letáček apod.)
 - ukázky výrobků dětí

- zásobník námětů ze všech výchov (rozsah určí učitel praxe)
- odkazy na odbornou literaturu, odkazy na náměty pro činnost – se kterými se žák během praxe seznámil
- písemné hodnocení žáka cvičným pedagogem.

Žák bude za plnění úkolů a vedení deníku hodnocen: splnil – nesplnil.

V případě, že požadavky na vedení deníku nesplnil, je žák povinen doplnit potřebné.

Do doby řádného doplnění není žák za deník hodnocen.

6.3 Vedení metodického zásobníku

Metodický zásobník je soubor námětů a činností, který by měl žákovi sloužit jako inspirace pro jeho práci ve cvičných zařízeních, ale i v budoucím profesním životě. Metodický zásobník je individuálním dílem každého žáka, které si žák tvoří v průběhu praxí.

Všechny uvedené náměty a činnosti by měly být inspirativní, ale zároveň by je mělo jít obměňovat a doplňovat, konkretizovat dle věku, potřeb a zájmů dětí.

Forma zpracování:

Měla by odpovídat potřebám autora, majitele zásobníku. Přesto by mělo být respektováno několik pravidel:

- zásobník by měl být řádně/viditelně označen jménem a příjmením majitele
- měl by být přehledný
- měl by obsahovat reálné náměty a činnosti

Doporučujeme zvolit konkrétní hledisko uspořádání, které umožní efektivní využívání. Vhodné je např. roztřídění námětů pro využití v mateřské škole a ve školní družině, dále pak např. rozdělení podle oblastí činností – např. hudební činnosti, tělovýchovné náměty...

Rozsah zásobníku:

Je žádoucí, aby žák svůj metodický zásobník založil již v prvním ročníku a systematicky jej doplňoval nejen při odborné a učební praxi, ale i v průběhu studia

vlastním vyhledáváním. Doporučený minimální rozsah nových námětů je deset za ročník.

Obsah zásobníku:

- motivační cvičení
- rozcvičky, relaxační cvičení, pohybové hry (tělovýchovné činnosti)
- hudebně pohybové hry, písně, rytmizační cvičení, hry na tělo, poslechové aktivity (hudební činnosti)
- básně, říkadla, pohádky, příběhy, hádanky (literárně-dramatické činnosti)
- didaktické hry
- výtvarné a pracovní náměty a techniky
- činnosti pro rozvoj předmatematické a matematické gramotnosti
- náměty přírodovědné
- náměty společensko-vědní
- náměty vázané k sebeobslužným činnostem
- aj.

Metodický zásobník by měl sloužit žákovi nejen při realizaci pedagogické praxe, ale žák by jej měl aktivně doplňovat a využívat i v dalších vyučovacích předmětech (výchovách, pedagogice, psychologii, základech společenských věd, IT...), kde jej také může využívat. Metodický zásobník je součástí hodnocení žáka (1. a 2. ročník v rámci předmětu pedagogika; 3. a 4. ročník v rámci předmětu pedagogická praxe).

7 PRAVIDLA KLASIFIKACE A KRITÉRIA HODNOCENÍ PEDAGOGICKÉ PRAXE

Tato kapitola předkládá cvičnému pedagogovi, vyučujícímu praxe a žákovi nástroj, který jim pomůže objektivně vyhodnotit schopnosti žáka plánovat a realizovat výchovně-vzdělávací činnosti s dětmi v mateřské škole nebo žáky ve školní družině. Pomáhá zohlednit postupné utváření profesních kompetencí, odpovědný přístup žáka, kreativitu při přípravě i vedení vlastního výstupu a využívání teoretických znalostí.

Níže uvedená kritéria se týkají dílčích výstupů. Celkový výkon žáka nemusí zahrnovat všechna kritéria pod daným stupněm, žák může být v jednotlivých oblastech jinak úspěšný. Při závěrečné klasifikaci je nutné se zaměřit na to, zda byla u žáka evidentní snaha o osobní rozvoj, zda svou práci dokázal sebekriticky posoudit a respektoval doporučení cvičného pedagoga, vyučujícího praxe či metodiků.

Tabulka 2: Kritéria hodnocení písemné přípravy

	Výborně	Chvalitebně	Dobře	Dostatečně	Nedostatečně
Samostatnost	Písemná příprava zpracovaná samostatně, včas a nápaditě.	Písemná příprava zpracovaná včas a promyšleně, objevují se zde však malé nedostatky v jednotlivých bodech.	Písemná příprava zpracovaná včas, má však menší nedostatky v obsahu a formě i po konzultacích.	Písemná příprava zpracovaná včas, má větší nedostatky v obsahu a formě i po konzultacích.	Písemná příprava zpracovaná povrchově, případně ji nemá vůbec.

Konzultace	Konzultace s cvičným pedagogem, vyučujícím praxe a metodiky ve stanoveném čase. Jsou zakomponovány připomínky cvičného pedagoga a metodika. Žák si obhájí zvolené edukační prostředky.	Konzultace s cvičným pedagogem, vyučujícím praxe a metodiky ve stanoveném čase. Jsou zakomponovány připomínky cvičného pedagoga a metodika. Žák s drobnými odchylkami dokáže obhájit zvolené edukační prostředky.	Konzultace s cvičným pedagogem, vyučujícím praxe a metodiky ve stanoveném čase. Připomínky cvičného pedagoga a metodika jsou zakomponovány jen částečně, zvolené edukační prostředky dokáže rámcově zdůvodnit.	Žák do přípravy nezakomponuje připomínky cvičného pedagoga a metodika, zvolené edukační prostředky nedokáže jasně a srozumitelně obhájit.	Žák své přípravy nekonzultuje s cvičným pedagogem ani vyučujícím praxe.
	Struktura přípravy a přílohy	Příprava obsahuje všechny náležitosti (viz přílohy 1 a 2). Součástí jsou i přílohy, které se vztahují k jednotlivým činnostem (pracovní listy, vlastní pomůcky, noty, hotové výrobky aj.).	Příprava obsahuje všechny náležitosti (viz přílohy 1 a 2). Součástí jsou i přílohy, které se vztahují k jednotlivým činnostem (pracovní listy, vlastní pomůcky, noty, hotové výrobky aj.). Příprava vykazuje drobné formální či obsahové nedostatky, které však významně neovlivňují naplnění stanoveného cíle.	Příprava vykazuje nepřesnosti v jednotlivých parametrech (viz přílohy 1 a 2). Součástí jsou i přílohy, které se vztahují k jednotlivým činnostem (pracovní listy, vlastní pomůcky, noty, hotové výrobky aj.), ale jsou nevhodně zvolené nebo chybí.	Žák neumí používat odbornou terminologii, struktura přípravy zcela neodpovídá vzorové přípravě (viz přílohy 1 a 2). Po obsahové stránce jsou v přípravě velké nepřesnosti, většina bodů z náplně není zpracována nebo jen stručně. Přílohy k přípravě chybí.

Edukační činitelé	Žák stanovuje dosažitelné cíle s ohledem na očekávané výstupy a klíčové kompetence vymezené v ŠVP. K naplnění vzdělávacích cílů volí vhodné metody a formy. Dokáže odhadnout čas naplánovaných činností. Přípravuje vhodné učební pomůcky a využívá různorodé zdroje informací.	Žák stanovuje dosažitelné cíle s ohledem na očekávané výstupy a klíčové kompetence vymezené v ŠVP. K naplnění vzdělávacích cílů volí vhodné metody a formy s ohledem na smysluplný obsah, jednotlivé činnosti na sebe většinou navazují. Dokáže odhadnout čas naplánovaných činností. Ojedinele se v plánování činností vyskytují drobné nepřesnosti, ty však nemají vliv na efektivní realizaci vlastního výstupu. Přípravuje vhodné učební pomůcky a využívá různorodé zdroje informací.	Žák stanovuje dosažitelné cíle s ohledem na očekávané výstupy a klíčové kompetence vymezené v ŠVP s drobnými nedostatky. K naplnění vzdělávacích cílů volí většinou vhodné metody a formy, dopouští se však dílčích chyb v organizaci práce a v metodických postupech. Návaznost jednotlivých činností není jednoznačná. Přípravuje učební pomůcky, ne vždy jsou adekvátní pro naplnění stanoveného cíle či pro danou skupinu dětí/žáků. Má rezervy v odhadu času u jednotlivých činností. V plánování činností se vyskytují nepřesnosti, které mohou mít vliv na efektivní realizaci vlastního výstupu.	Žák sice stanovuje cíle s ohledem na očekávané výstupy a klíčové kompetence vymezené v ŠVP, tyto cíle nejsou však vzhledem ke konkrétním dětem/žákům optimální. K naplnění vzdělávacích cílů nevolí vždy vhodné metody a formy, dopouští se chyb v organizaci a v metodických postupech. Některé činnosti na sebe logicky nenavazují. Žák v přípravě nezohledňuje to, co již děti/žáci umí. Připravené učební pomůcky jsou nevhodně zvolené. Nedokáže odhadnout čas u jednotlivých činností. V plánování činností se vyskytují takové nepřesnosti, které mohou mít výrazný vliv na efektivní realizaci vlastního výstupu.	Příprava není konzultována s cvičným pedagogem/vyučujícím praxe/metodiky. Zvolené edukační prostředky žák nedokáže obhájit. Stanovený cíl nereflexuje ŠVP. Příprava vykazuje takové nedostatky, které mohou mít výrazný vliv na samotnou realizaci vlastního výstupu.

Individualizace a diferenciac	Při plánování diferencuje nároky na děti/žáky, zohledňuje jejich individuální a věkové zvláštnosti.	Při plánování projevuje snahu diferencovat nároky na děti/žáky, zohledňuje jejich individuální a věkové zvláštnosti – drobné nepřesnosti vyplývají spíše z nezkušenosti žáka.	Při plánování projevuje jen částečně snahu diferencovat nároky na děti/žáky, jen sporadicky zohledňuje individuální zvláštnosti žáků již v přípravě.	Při plánování žák nezohledňuje individuální a věkové zvláštnosti jednotlivců, soustředí se spíše na průměrné výkony skupiny.	Žák nerespektuje individuální potřeby dětí/žáků. Během činností dochází k segregaci některých dětí/žáků.
Další kritéria	Předvídá různé situace, které mohou při vlastním výstupu nastat a snaží se jim předcházet.	Předvídá různé situace, které mohou při vlastním výstupu nastat. Obecně ví, jak jim lze předejít, ale projevuje menší bezradnost v jejich řešení.	Situace, které mohou při vlastním výstupu nastat, eviduje jen povrchově, nezamýšlí se nad možnými způsoby předcházení případným komplikacím při samotné realizaci výstupu.	Situace, které mohou při vlastním výstupu nastat, neeviduje.	Možná rizika si nepřipouští.

Zdroj: vlastní

Dodatek k tabulce:

Dodatečné snížení stupně klasifikace písemné přípravy:

Konzultace přípravy s cvičným pedagogem/vyučujícím praxe/metodiky se zpožděním max. jednoho dnu oproti stanovenému termínu (viz kapitola 11.1) – snížení klasifikace o jeden stupeň.

Konzultace přípravy s cvičným pedagogem/vyučujícím praxe/metodiky se zpožděním více než jeden den oproti stanovenému termínu (viz kapitola 11.1) – snížení klasifikace o dva stupně.

Tabulka 3: Kritéria hodnocení vedení výstupů

	Výborně	Chvalitebně	Dobře	Dostatečně	Nedostatečně
Vztah k dětem	Projevuje laskavý, důsledný vztah k dětem/žákům, podporuje děti/žáky k sebevyjádření.	Projevuje laskavý, důsledný vztah k dětem/žákům, je méně důsledný v požadavcích.	Vztah žáka k dětem/žákům je spíše neúčastný, často je nedůsledný v požadavcích.	Vztah žáka k dětem/žákům je často lhostejný, je nedůsledný v požadavcích.	Vztah k dětem je lhostejný až odmítavý.
Cíle a potřeby	Dokáže sladit výchovné vzdělávací cíle s aktuálními potřebami dětí/žáků.	Plní výchovné vzdělávací cíle, vychovávané a vzdělávané aktivizuje převážně úspěšně.	Plní výchovné vzdělávací cíle, které si stanovil v přípravě, ale nereaguje na aktuální potřeby dětí/žáků.	Výchovné vzdělávací cíle, které si stanovil v přípravě, naplňuje jen částečně, nereaguje na aktuální potřeby dětí/žáků.	Výchovné vzdělávací cíle, které si stanovil v přípravě, nejsou naplněny. Nereaguje na aktuální potřeby dětí/žáků.
Organizace	Činnosti organizuje plynule, klidně, v neplánovaných situacích reaguje pružně a pohotově.	Činnosti organizuje plynule, projevuje menší bezradnost v neplánovaných situacích.	Dopouští se chyb v metodických postupech i při organizaci činnosti. Většinou nedokáže správně reagovat v neplánovaných situacích.	Dopouští se chyb v metodických postupech i při organizaci činnosti. Nedokáže správně reagovat v neplánovaných situacích.	Má výrazné nedostatky ve způsobu navozování činností, v organizaci činností je chaotický, v neplánovaných situacích reaguje neadekvátně.
Metody a formy	Využívá aktivizačních metod a forem práce, děti/žáky vhodně motivuje k činnosti.	Většinou využívá stimulační metody, většinu dětí/žáků dokáže vhodně motivovat k činnosti.	Metody a formy práce nejsou vždy vhodně zvoleny. Dělá mu obtíže motivovat žáky k činnosti.	Při výchovně vzdělávací práci volí nevhodné metody a formy práce. Děti/žáci nejsou motivováni k činností.	Metody a formy práce jsou zcela nevhodně zvoleny, nereagují na stanovený cíl ani na potřeby dětí/žáků.

Specifické dovednosti	Při vlastním výstupu uplatňuje specifické dovednosti bez chyb (hra na hudební nástroj, dramatizace, pohybové dovednosti aj.)	Při vlastním výstupu uplatňuje specifické dovednosti s menší nejistotou (hra na hudební nástroj, dramatizace, pohybové dovednosti aj.)	Při vlastním výstupu uplatňuje specifické dovednosti s větší nejistotou, často chybuje (hra na hudební nástroj, dramatizace, pohybové dovednosti aj.)	Při vlastním výstupu uplatňuje specifické dovednosti s nejistotou, chybovost narušuje plynulý chod výchovně vzdělávací práce.	Při vlastním výstupu neuplatňuje specifické dovednosti, které by s ohledem na přípravu měl.
Mluvený projev	Mluvený projev je formálně správný, výrazný a obsahově přiměřený. Je v souladu s neverbální komunikací a mimoslovním projevem žáka.	Mluvený projev je formálně správný, výrazný a obsahově přiměřený. Některé instrukce nejsou srozumitelné všem dětem/žákům.	Mluvený projev je méně přesný ve vyjadřování a nevýrazný. Instrukce jsou nejasné, Mluvený projev nebývá v souladu s neverbální komunikací a mimoslovním projevem žáka.	Mluvený projev je nepřesný a nevýrazný, nebo nevhodný. Instrukce jsou nejasné, Mluvený projev není v souladu s neverbální komunikací a mimoslovním projevem žáka.	Mluvený projev je nekultivovaný, nepřesný. Mimoslovní projev a neverbální komunikace je nevhodná (urážející, zesměšňující aj.)
Bezpečnost a	Respektuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví.	Respektuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví.	Dodržuje předpisy o ochraně zdraví a bezpečnosti s drobnými nedostatky.	Zná předpisy o bezpečnosti práce a ochraně zdraví, nedodržuje je však důsledně.	Nezná a nedodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví
Rozbor	Při rozboru dovede v podstatě správně zdůvodnit a zhodnotit svou činnost.	Při rozboru dovede v podstatě správně zdůvodnit a zhodnotit svou činnost. Někdy je třeba ho podpořit při stanovení správných závěrů.	Rozbor probíhá s dopomocí.	Při rozboru nedokáže zdůvodnit své postupy ani za pomoci učitele.	Neprojevuje zájem o práci, minimální sebereflexe, žádná snaha o další rozvoj.

Zdroj: vlastní

PRAKTICKÁ ČÁST

8 ZÁZNAM Z NÁSLECHU V MŠ

Datum náslechu:	
MŠ:	
Učitel/učitelka:	

Téma dne/týdne:	
Cíle vzdělávání:	

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O NÁSLECHU

Typy sledovaných činností:

- ☐ Spontánní hry
- ☐ Tělovýchovná chvilka / velká cvičební jednotka
- ☐ Řízená činnost
- ☐ Pobyt venku
- ☐ Odpolední činnosti
- ☐ Jiné činnosti – jaké:

Třída:

- ☐ Děti mladší 3 let
- ☐ 3 – 4 leté
- ☐ 4 – 5 leté
- ☐ 5 – 6 leté
- ☐ Smíšená skupina
- ☐ Smíšená skupina včetně dětí mladších 3 let

Ve třídě jsou děti se SVP:

- ☐ Ne
- ☐ Ano – se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, děti s autismem, s více vadami
- ☐ Ano – děti s lehkým mentálním postižením

- ☐ Ano – děti s tělesným, sluchovým, zrakovým postižením, s vadami řeči
- ☐ Ano – jiné skupiny SVP – jaké:

Další upřesňující informace o třídě (např. zaměření, specifika, ...):

Počet zapsaných dětí ve třídě:

Z toho přítomných dětí:

Z toho dětí mladších 3 let:

Počet přítomných nadaných dětí (podle sdělení učitelky):

Počet přítomných dětí s odlišným mateřským jazykem:

2. ORGANIZACE A PRŮBĚH VZDĚLÁVÁNÍ

SPONTÁNNÍ ČINNOSTI	
Motivace	
Organizace	
Pomůcky	

Obsah	
TĚLOVÝCHOVNÁ CHVILKA/ VELKÁ TĚLOVÝCHOVNÁ JEDNOTKA	
Motivace	
Organizace	
Pomůcky	

Obsah	
ŘÍZENÁ ČINNOST	
Motivace	
Organizace	

Pomůcky	
Obsah	

3. PEDAGOGICKÁ REFLEXE NÁSLECHU

Organizace vzdělávání a užití metody:

- ☐ vzdělávání bylo organizačně dobře promyšleno
- ☐ vzdělávání bylo jednotvárné
- ☐ vzdělávání bylo individualizované, vycházelo z individuálních možností, schopností a zájmů dětí
- ☐ děti měly dostatek prostoru a vhodné vzdělávací nabídky pro rozvoj tvořivosti
- ☐ řízená činnost vykazovala znaky prožitkového učení (spontaneita, objevnost, aktivita a tvořivost, komunikativnost, konkrétnost, celostnost)
- ☐ nedostatečný prostor pro spontánní činnosti
- ☐ spontánní a řízené činnosti byly vzájemně provázány
- ☐ při řízené činnosti se účelně střídaly odlišné vzdělávací metody
- ☐ pedagog vytvářel příležitosti pro komunikaci mezi dětmi
- ☐ pedagog uplatňoval autoritativní styl komunikace
- ☐ pedagog dobře koordinoval činnost dětí
- ☐ žádné z uvedených tvrzení není charakteristické pro organizaci pozorovaného vzdělávání

Děti:

- ☐ téměř všechny děti byly vzdělávací nabídkou zaujaty
- ☐ během vzdělávání děti mezi sebou spolupracovaly
- ☐ vzdělávací nabídka byla pro děti vhodná a přiměřená
- ☐ během vzdělávání bylo některé dítě nebo několik dětí pasivních
- ☐ děti vyjadřovaly svoje názory, nápady, myšlenky
- ☐ mezi dětmi navzájem a mezi dětmi a pedagogem panovala příjemná atmosféra
- ☐ děti se chovají podle společně stanovených pravidel soužití
- ☐ žádné z uvedených tvrzení není charakteristické pro činnost dětí

Vlastní vyjádření:

9 ZÁZNAM Z NÁSLECHU V MIMOŠKOLNÍM ZAŘÍZENÍ

Datum náslechu:	
Název instituce, adresa, kontakty:	
Kontaktní osoba:	
Zřizovatel zařízení:	
Cílová skupina:	
Struktura instituce včetně personální struktury:	

<p>Náplň práce kvalifikovaného pracovníka:</p>	
<p>Nabízené aktivity/služby:</p>	
<p>Různé:</p>	

10 STRUKTURA PŘÍPRAV DO MŠ A DO ŠD

Podrobné rozložení a strukturu jednotlivých příprav naleznete v přílohách tohoto dokumentu. Přípravy jsou vloženy tak, aby se daly volně tisknout či kopírovat a využít pro vlastní výstupy.

11 DALŠÍ PODPŮRNÉ MATERIÁLY K PEDAGOGICKÉ PRAXI

11.1 Vlastní výstupy a rozborová hlediska

FÁZE PŘÍPRAVY VÝSTUPU

- Žák zpracuje zadané téma - tj. promyslí si hlavní záměr, stanovuje jednotlivé cíle a vybírá očekávané výstupy/kompetence, vybírá činnosti, promýšlí motivaci a organizaci, sepíše pomůcky, ujasňuje si metodické postupy a způsob možné fixace.
- Žák se zamýšlí nad vhodností zvoleného obsahu a metod v návaznosti na stanovený cíl, využívá svůj metodický zásobník námětů, dostupnou odbornou literaturu a zejména svoji tvořivost. Je povinen přípravu zpracovat včas tak, aby ji stihl řádně prokonzultovat se cvičným pedagogem ze cvičného zařízení, metodiky a včas ji předložit ve finální podobě i učiteli praxe.
- Žák pracuje na formální stránce přípravy – tj. zpracuje ji do požadované písemné podoby a průběžně ji konzultuje. Zakládá tzv. portfolio příprav.
- Žák si připraví pomůcky a hotové výrobky. Zde uplatňuje svoji nápaditost. Pomůcky má připravené v dostatečném množství a velikosti, dbá na jejich estetický vzhled, bezpečnost a účelné využití, potřebu rychlé manipulace a jejich úklid.

Jak konzultovat?

1. Žák minimálně čtrnáct dnů před výstupem předkládá cvičnému pedagogovi základní rámec přípravy.
2. Žák své téma konzultuje minimálně týden předem se cvičným pedagogem (přípravu má v tuto dobu již v deníku praxe v písemné podobě, nemá ji na kusech papíru); cvičný pedagog do přípravy dle uvážení vstupuje, může požadovat její doplnění, přepracování apod.

- Prokonzultovanou přípravu s postřehy či připomínkami cvičný pedagog podepíše a žák si ji vloží do portfolia příprav, následně ji upraví a vytvoří tak opravenou verzi.
3. Žák konzultuje metodické postupy s vyučujícími výchov či jiných předmětů, předkládá jim ke kontrole hotové výrobky, nákresy, noty apod. Jednotliví vyučující mají právo metodické postupy doplňovat, opravovat, žádat jejich přepracování. Naplňuje-li příprava metodické požadavky, vyučující ji podepíše.
 4. Žák konzultuje přípravu s vyučujícím praxe (nejpozději 3 dny před vlastním výstupem). Přípravu předkládá v kompletní podobě (tj. včetně pomůcek, výrobků /obrázků uvedeného).

FÁZE VLASTNÍ REALIZACE

A. pokud má žák vlastní výstup:

- dostaví se do cvičného zařízení tak, aby si stihl připravit veškeré pomůcky pro svůj výstup, pokud možno ještě před příchodem prvních dětí
- před započítím výstupu předloží cvičnému pedagogovi přípravu ve finální podobě, aby si ji cvičný pedagog mohl pročíst, event. upozornit na některé nejasnosti
- vede vlastní výstup, který řádně zahájí i ukončí
- uklidí po svém výstupu třídu/oddělení a uvede je do stavu, který předem projedná s cvičným pedagogem
- pokud zhotovil pomůcky pro svůj výstup z materiálů cvičného zařízení, předá pomůcky cvičnému pedagogovi

B. pokud je žák pozorovatel:

- dostaví se do cvičného zařízení nejpozději v 7:30 hodin do mateřské školy, ve 12:30 hodin do školní družiny
- usadí se v prostorách třídy/oddělení tak, aby nepřekážel výstupu svého spolužáka a nerušil
- věnuje se pozorování výstupu spolužáka, zapisuje do deníku praxe své postřehy, které využije při společném rozboru
- v deníku praxe má vloženu finální přípravu svého spolužáka

ROZBOR A HODNOCENÍ

Etapy rozboru:

1. žák, který měl výstup, hodnotí svoji aktivitu
2. odvedený výstup zhodnotí spolužáci
3. odvedený výstup zhodnotí pedagog (cvičný pedagog, event. učitel praxe)
4. závěry si žáci průběžně zapisují do deníku praxe jako pedagogickou sebereflexi/reflexi

Při rozboru je důležité zaměřit se zejména na edukační jevy. Postupovat lze podle níže uvedených námětů pro rozbor.

Varianta A: hodnotíme podle konkrétních parametrů:

VZTAH K PRÁCI

- cílevědomost
- iniciativa
- trpělivost
- sebeovládání
- samostatnost
- optimismus
- zodpovědnost aj.

KVALITA PŘÍPRAVY (nehodnotíme přípravu, ale její využitelnost pro vlastní práci)

- promyšlenost
- přílohy
- kreativita
- vlastní pomůcky
- správný metodický postup aj.

PRÁCE S DĚTMI

- zajištění bezpečnosti dětí
- sebedůvěra a jistota v práci
- přehled o všech dětech
- převažující přístup (autoritativní, laskavý, liberální...)
- organizační schopnosti
- umění řešit nečekané situace
- přirozená autorita
- vzbuzení zájmu u dětí
- podněcování aktivity a samostatnosti u dětí
- úspěch v organizovaných činnostech
- úspěch ve spontánních činnostech

- speciální dovednosti (výtvarné, hudební ...)
- naplnění stanovených cílů aj.

CELKOVÝ PROJEV ŽÁKA

- jazykový projev (spisovnost, přesnost vyjadřování, výraznost řeči ...)
- přiměřenost mimiky a gestikulace
- úroveň společenského vystupování
- vhodné oblečení, obuv...
- aj.

SEBEHODNOCENÍ ŽÁKA

- aktivita při rozboru
- uvědomování si kladných i záporných momentů výstupů
- hledání a návrhy optimálního řešení
- poučení se z předcházejících chyb
- přijímání připomínek a snaha o zlepšení
- aj.

Varianta B: hodnotíme jevy, které během výstupu vnímáme:

DIDAKTICKÉ SCHOPNOSTI

Motivace – přiměřenost podmínkám (věku, tématu, obsahu činností), nápaditost, vzbuzení a udržení zájmu dětí o činnost, nabízené aktivity.

Návaznost na předchozí poznatky a dovednosti dětí – využití informací a spolupráce s cvičným pedagogem, informovanost a respektování individuálního přístupu a podpůrných opatření.

Znalost a respektování cvičného zařízení – využití prostorových podmínek, zavedených organizačních momentů, rituálů, sociálních podmínek, materiálního vybavení...

Metody – vhodnost vzhledem ke konkrétním podmínkám, přiměřenost, pestrost. Důraz na herní, problémové a kooperativní metody, metody aktivizující myšlení a jazykový projev dětí, jejich spontánní činnost, realizace inscenačních metod - pedagog v roli. Využívá hudebních nástrojů, loutek, didaktických technik apod.

Didaktické zásady – uplatňování všech zásad, zejména zásady cílevědomosti, aktivity, názornosti, přiměřenosti, soustavnosti a posloupnosti, individuálního přístupu.

Organizace činností – promyšlené přechodové momenty, střídání náročných činností s méně náročnými, respektování režimu dne vzhledem k potřebám dětí, zajištění bezpečnosti dětí v místnosti i při pobytu venku, vhodné využití pomůcek a jejich příprava a úklid s využitím přiměřené pomoci dětí, reakce na neplánované situace, dodržování hygienických, kulturních a společenských návyků.

PEDAGOGICKÝ TAKT

Vztah k dětem – laskavost, trpělivost, důslednost...

Respektování osobnosti dítěte – znalost dětí jmény, individuální přístup, schopnost empatie...

Hodnocení dětí – citlivost, vhodnost vzhledem k situaci, poměr kladného a záporného hodnocení...

Řešení konfliktních situací – rychlost a přiměřenost reakce, příležitost pro samostatné řešení...

Celková atmosféra při činnostech – vhodné klima, klidný, ale důsledný přístup...

KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI

Řečový vzor – gramatická a stylistická správnost, spisovnost, výraznost, živost, srozumitelnost, přiměřené tempo, intonace, hlasitost, respektování hlasové hygieny...

Aktivizace dětí k jazykovému projevu – vytváření prostoru pro komunikaci, kladení otázek (promyšlenost, logické řazení, stylistická správnost), zařazení problémových otázek podněcujících myšlení, podpora schopnosti vyjádřit myšlenku více způsoby...

Neverbální komunikace – mimika, gesta, oblečení a úprava vzhledu...

DOVEDNOST REFLEXE

Schopnost zdůvodnit svá rozhodnutí při řešení situací během činností s dětmi, hledání jiných řešení, nápravy nedostatků, pedagogické postřehy...

11.2 Hodnocení žáka při pedagogické praxi

Jméno žáka:

Adresa cvičného zařízení:

Jméno cvičného pedagoga:

Počet dnů, kdy se žák účastnil praxe: _____

Počet dnů, kdy byl nepřítomen: _____ z toho neomluvených: _____

Vážená kolegyně/ kolego,

vyplněním následujícího dotazníku zhodnoťte práci našeho žáka v době pedagogické praxe.

V každém bodě zakroužkujte na škále úroveň žáka. Číslo 0 použijte při naprosté absenci uvedených vlastností, schopností, dovedností, číslo 5 při jejich nejvyšší kvalitě. Pokud máte pocit, že uvedené oblasti nemůžete ohodnotit podle daných podoblastí, využijte poslední řádek a ohodnoťte oblast vlastními slovy.

1. VZTAH K DĚTEM							
A	Porozumění, všímavost, pozornost k potřebám dětí.	0	1	2	3	4	5
B	Trpělivost, laskavost, citlivost, vlídnost v přístupu k dětem.	0	1	2	3	4	5
C	Taktnost a přiměřenost při hodnocení výkonů a chování dětí.	0	1	2	3	4	5
D	Uplatnění přirozené autority.	0	1	2	3	4	5
Jiné:							
2. VZTAH K PRÁCI							
A	Zodpovědnost v přípravě, smysl pro povinnost, svědomitost, píle, spolehlivost.	0	1	2	3	4	5
B	Aktivita, iniciativa.	0	1	2	3	4	5
C	Tvořivý přístup k práci.	0	1	2	3	4	5
Jiné:							
3. VLASTNÍ PRÁCE S DĚTMI							
A	Úroveň organizačních dovedností, schopností vytvářet podmínky, řešit neplánované situace.	0	1	2	3	4	5
B	Postřeh, pohotovost, všímavost k dětem, přehled o dětech.	0	1	2	3	4	5

C	Ohled na zdraví a bezpečnost dětí při organizaci činností.	0	1	2	3	4	5
D	Výraznost, zřetelnost, srozumitelnost, kultivovanost mluveného projevu.	0	1	2	3	4	5
E	Schopnost rozpoznat individuální potřeby dětí, realizovat individuální přístup k dětem.	0	1	2	3	4	5
F	Schopnost samostatného, kritického, přiměřeného hodnocení výsledků vlastní práce.	0	1	2	3	4	5

Jiné:

4. ÚROVEŇ DOVEDNOSTÍ STUDENTA (HODNOŤTE POUZE POKUD BYLO TŘEBA TYTO DOVEDNOSTI BĚHEM PRAXE UPLATŇOVAT)

A	Pohybové dovednosti, zásoba her, námětů	0	1	2	3	4	5
B	Výtvarné dovednosti – znalost technik, náměty	0	1	2	3	4	5
C	Pěvecké dovednosti, úroveň, využití v průběhu praxe	0	1	2	3	4	5
D	Hudební dovednosti, hra na hudební nástroj v průběhu praxe	0	1	2	3	4	5
E	Dramatické dovednosti, improvizace, dramatické aktivity	0	1	2	3	4	5

Jiné:

5. OSOBNÍ VLASTNOSTI

A	Optimistické naladění.	0	1	2	3	4	5
B	Smysl pro humor.	0	1	2	3	4	5
C	Společenské vystupování.	0	1	2	3	4	5
D	Úprava zevnějšku.	0	1	2	3	4	5
E	Ochota.	0	1	2	3	4	5
F	Zodpovědnost, spolehlivost, dochvilnost.	0	1	2	3	4	5

Jiné:

--

6. POZNÁMKY

(Konkrétní připomínky, náměty, doporučení k průběhu praxe, práci školy či žáka samotného.)

Svým podpisem stvrzuji, že jsem byl/a seznámen/a s výstupy žáka v pedagogickém deníku.

Podpis cvičného pedagoga: _____

V _____ dne _____

Podpis a razítko

11.3 Docházkový list žáka do zařízení praxe

Evidence docházky odborné praxe

Jméno a příjmení žáka:

Smluvní pracoviště:

Datum	Přítomnost od - do	Podpis cvičného pedagoga	poznámky

Podpis cvičného pedagoga: _____

V _____ dne _____

Podpis a razítko

12 ZÁVĚR

Věříme, že Vám tato publikace poskytla základní orientaci v profilovém vyučovacím předmětu a pomohla při prvních krocích Vašeho praktického života, ať jste žáky školy, cvičnými pedagogy či metodiky praxe. Je pro nás důležité, aby si naši žáci díky prožitým zkušenostem objevili své silné stránky a identifikovali oblasti, ve kterých se ještě mohou rozvíjet.

Krása pedagogické práce spočívá v tom, že nejen formujeme a vzděláváme děti, ale vytváříme tím také naši společnou budoucnost. Básník William Butler Yeats kdysi řekl: „Vzdělání není naplnění džbánu, ale rozsvěcování ohně.“ A právě v této vizi je ukryta krása naší společné pedagogické mise. Můžeme být součástí růstu, rozvoje a přípravy našich žáků na jejich vlastní cestu životem. Věříme, že dovednosti, které získají během praxe, se stanou základem úspěšné kariéry v oblasti předškolního a mimoškolního vzdělávání.

Obrázek 2: Denní cvičení

Zdroj: vlastní

13 POUŽITÉ ZKRATKY

DČ	Dramatická činnost
DPČ	Didaktika poznávacích a pracovních činností
GDPR	Obecné nařízení o ochraně osobních údajů
HČ	Hudební činnost

IT	Informační technologie
KOV	Konkretizované výstupy
MŠ	Mateřská škola
OP	Odborná praxe
PEP	Pedagogická praxe
PTČ	Pracovně-technická činnost
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
SPgŠ	Střední pedagogická škola
SVP	Specifické vzdělávací potřeby
ŠD	Školní družina
ŠVP	Školní vzdělávací program
TČ	Tělovýchovná činnost
TVP	Třídní vzdělávací program
UP	Učební praxe
VČ	Výtvarná činnost

14 SLOVNÍK POUŽITÝCH POJMŮ

CVIČNÉ ZAŘÍZENÍ (též: smluvní zařízení) je zařízení, které žákům poskytuje možnost vykonávat učební či odbornou praxi na základě společné smlouvy o zabezpečení praxe.

CVIČNÝ PEDAGOG je osoba určená smluvním zařízením k vedení praxe.

KOMPETENCE je schopnost/dovednost/způsobnost realizovat nějaké činnosti, řešit úkoly. Jde o soubor vědomostí, dovedností, postojů a hodnot důležitých pro výkon učitelské profese.²

KURIKULUM je vzdělávací program, projekt, plán; obsah vzdělávání (učivo).²

KURIKULÁRNÍ RÁMEC je vymezení závazného obsahu všeobecného a odborného vzdělávání a požadovaných výsledků vzdělávání.

METODICKÝ ZÁSObNÍK je zásobník námětů a činností, který by měl žákovi sloužit jako inspirace pro jeho práci ve cvičných zařízeních, ale i v budoucím profesním životě. Žák si jej vytváří sám.

ODBORNÁ PEDAGOGICKÁ PRAXE (též: souvislá praxe) je praxe vykonávaná na smluvním pracovišti v na sebe navazujících dnech v rozsahu 2/3 týdnů.

PORTFOLIO PŘÍPRAV je soubor příprav, které dokumentují vývoj konkrétní přípravy. Je významným prostředkem reflexe.

UČEBNÍ PEDAGOGICKÁ PRAXE (též: průběžná praxe) je praxe vykonávaná v zadaném termínu týdenního rozvrhu, pravidelně se opakující během celého školního roku.

UČITEL PEDAGOGICKÉ PRAXE (též: učitel praxe) je učitel školy, který zodpovídá za vedení a realizaci praxí u stanovené skupiny žáků.

15 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- 1 Národní ústav odborného vzdělávání. *Národní ústav odborného vzdělávání* [online]. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2008, 2008 [cit. 2023-05-30]. Dostupné z: <https://www.nuov.cz/>
- 2 Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J.: *Pedagogický slovník*. Praha, Portál 2009. ISBN 978-80-7367-647. (str. 129, str. 136).
- 3 *RVP: Předškolní a mimoškolní pedagogika* [online]. Praha: MŠMT, 2021 [cit. 2023-05-30]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcove-vzdelavaci-programy-stredniho-odborneho-vzdelavani-rvp-sov/obory-l-a-m/75-pedagogika-ucitelstvi-a-socialni-pece/>
- 4 *Školní vzdělávací program: Předškolní a mimoškolní pedagogika* [online]. Karlovy Vary: Střední pedagogická škola, gymnázium a vyšší odborná škola Karlovy Vary, příspěvková organizace, 2022 [cit. 2023-05-30]. Dostupné z: <https://www.pedgym-kv.cz/index.php/skola/svp-a-ucebni-plan>

16 PŘÍLOHY

Příloha 1

Struktura přípravy do ŠD

Datum výstupu:

Jméno žáka:

Oddělení:

Věk:

Počet:

Téma:

Obecný cíl dne:

Organizační prvek: vyzvednutí dětí, oběd, příchod do oddělení

ODPOČINKOVÁ ČINNOST:

Cíl:

Obsah:

Pomůcky:

Organizace:

Motivace:

Metodický postup (expozice):

Přechodový moment: změna prostoru, organizace, pomůcek...

ZÁJMOVÁ ČINNOST: (druh činnosti)

Cíl:

Obsah:

Pomůcky:

Organizace:

Motivace:

Metodický postup (expozice): (může zde být fixace)

Přechodový moment: WC, pitný režim, převlečení, příprava pomůcek...

REKREAČNÍ ČINNOST:

Cíl:

Obsah:

Pomůcky:

Organizace:

Motivace:

Metodický postup (expozice):

Přechodový moment: WC, pitný režim, převlečení, příprava pomůcek, svačina...

PŘÍPRAVA NA VYUČOVÁNÍ:

Cíl:

Obsah:

Pomůcky:

Organizace:

Motivace:

Metodický postup (expozice):

Organizační prvek: zakončení odpoledne, předání dětí paní vychovatelce...

Reflexe/sebereflexe:

Výsledná známka:

Příprava MŠ

Datum výstupu:

Jméno žáka:

Věk dětí:

Počet dětí:

Téma týdne:

Téma dne:

Rámcový cíl:

Oblast vzdělávání z RVP, dílčí vzdělávací cíl:

Očekávaný výstup:

KOV pro ŘČ:

Dominující činnost:

Činnost	Obsah	Pomůcky	Organizace	Motivace	Metodický postup
Spontánní činnosti					
	Individuální hry dětí podle jejich potřeb a zájmu	Podle potřeb dětí	Individuální, skupinová	Vlastní potřeby a zájem dětí	- děti si hrají s čím chtějí - dohled pedagoga na bezpečnost
Organizační a přechodový moment					

Činnost	Obsah	Pomůcky	Organizace	Motivace	Metodický postup
Denní cvičení	Zahřátí:				
	Zdravotní cviky:			Viz příloha – samostatná tabulka s grafickým záznamem, názvoslovným popisem, počtem opakování, motivací, fyziologickým účinkem (k čemu cvik slouží)	
	Pohybová hra:				
	Relaxace:				
Org. a přechodový moment					

Činnost	Obsah	Pomůcky	Organizace	Motivace	Metodický postup
Rízená činnost					
Org. a přechodový moment					

Seznam příloh:

Poznámky:

Sebereflexe/Reflexe:

Rozbor výstupu:

Příloha k přípravě – zdravotní cviky

Obrázek	Počet opakování	Názvoslovný popis	Motivace
